

PRESUDA SUDA

12. prosinca 1974.

U predmetu C-36/74,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Arrondissementsrechtbank u Utrechtu (Okružni sud, Nizozemska), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

1. Bruna Nilsa Olafa Walravea

2. Longinusa Johannes Norberta Kocha

i

1. Association Union Cycliste Internationale

2. Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie

3. Federación Española Ciclismo

o tumačenju članaka 7., 48. i 59. Ugovora o EEZ-u i odredaba Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257 od 19. listopada 1968., str. 2.).

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, C. Ó Dálaigh i A. J. Mackenzie Stuart, predsjednici vijeća, A. M. Donner, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (izvjestitelj), P. Pescatore, H. Kutscher i M. Sørensen, suci,

nezavisni odvjetnik: J. P. Warner,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 15. svibnja 1974. koju je tajništvo Suda zaprimilo 24. svibnja 1974. Arrondissementrechtbank u Utrechtu (Okružni sud) uputio je nekoliko pitanja o tumačenju članka 7. prvog stavka, članka 48. i članka 59. prvog stavka Ugovora te Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.).
- 2 U biti se pita trebaju li se te odredbe tumačiti tako da s njihovim sadržajem nije spojiva odredba pravila Union Cycliste Internationale o svjetskom prvenstvu biciklističkih utrka na srednje udaljenosti iza trenera na motociklu, prema kojem „trener mora biti istog državljanstva kao i njegov biciklist”.
- 3 Ta su pitanja upućena u okviru tužbe koju su protiv Union Cycliste Internationale te nizozemskog i španjolskog biciklističkog saveza podnijela dva nizozemska državljana koji na opisanim utrkama uobičajeno sudjeluju kao treneri, a koji navedenu odredbu pravila Union Cycliste Internationale (UCI) smatraju diskriminirajućom.
- 4 Uzimajući u obzir ciljeve Zajednice, bavljenje sportom potpada pod pravo Zajednice samo ako ono predstavlja gospodarsku djelatnost u smislu članka 2. Ugovora o EEZ-u.
- 5 Kada takva aktivnost ima obilježje samostalnog rada ili pružanja usluge za plaću, ona konkretno potpada pod područje primjene, ovisno o slučaju, članaka 48. do 51. ili članaka 59. do 66. Ugovora.
- 6 Te odredbe, koje provode opće pravilo iz članka 7. Ugovora, zabranjuju svaku diskriminaciju na temelju državljanstva u obavljanju aktivnosti na koje se one odnose.
- 7 U tom je pogledu stvarna priroda pravnog odnosa na temelju kojeg se te usluge obavljaju nevažna, jer se pravilo nediskriminacije na isti način odnosi na svako obavljanje posla ili pružanje usluga.
- 8 Međutim, ta se zabrana ne odnosi na sastav sportskih timova, osobito onih nacionalnih, jer je formiranje tih timova pitanje koje se odnosi isključivo na sport i kao takvo nema nikakve veze s gospodarskom djelatnošću.
- 9 To ograničenje područja primjene odredaba o kojima je riječ ipak mora ostati u granicama svoje prave svrhe.
- 10 S obzirom na prethodno navedeno, na nacionalnom je sudu da kvalificira aktivnost koju ocjenjuje i, osobito, da odluči jesu li u dotičnom sportu trener i biciklist tim ili nisu.
- 11 Odgovori su dani u prethodno utvrđenim granicama područja primjene prava Zajednice.
- 12 Upućena se pitanja odnose na tumačenje članaka 48. i 59. i, podredno, članka 7. Ugovora.
- 13 Ona se u biti odnose na primjenjivost navedenih odredaba na pravne odnose koji nisu uređeni javnim pravom, na utvrđivanje njihovog teritorijalnog područja primjene s

- obzirom na sportsko pravilo koje donosi sportski savez koji djeluje na svjetskoj razini te na izravnu primjenjivost nekih od tih odredaba.
- 14 Kao prvo, u vezi sa svakim navedenim člankom pita se mogu li se odredbe pravila međunarodnog sportskog saveza smatrati nespojivima s Ugovorom.
  - 15 Tvrdilo se da se zabrane iz tih članaka odnose samo na ograničenja koja proizlaze iz akata javnog tijela, a ne na ona koja proizlaze iz pravnih akata koje izdaju subjekti ili udruženja koji nisu uređeni javnim pravom.
  - 16 Člancima 7., 48. i 59. zajedničko je to da u svojim područjima primjene zabranjuju svaku diskriminaciju na temelju državljanstva.
  - 17 Zabrana te diskriminacije ne odnosi se samo na djelovanje tijela javne vlasti nego se proteže i na pravila druge naravi kojima se kolektivno uređuje nesamostalni rad i pružanje usluga.
  - 18 Naime, uklanjanje prepreka slobodnom kretanju osoba i slobodnom pružanju usluga između država članica, a to su temeljni ciljevi Zajednice utvrđeni u članku 3. točki (c) Ugovora, bilo bi ugroženo ako bi se ukidanje prepreka koje su bile posljedica državnih granica moglo neutralizirati preprekama koje su posljedica pravne neovisnosti udruženja ili organizacija koje nisu uređene javnim pravom.
  - 19 Osim toga, budući da su uvjeti rada u različitim državama članicama ponekad uređeni zakonima ili propisima, a ponekad ugovorima i drugim aktima koje sklapaju ili usvajaju privatne osobe, ograničavanje dotičnih zabrana na akte tijela javne vlasti moglo bi uzrokovati nejednakost u njihovoj primjeni.
  - 20 Iako nema sumnje da se članak 60. treći stavak i članci 62. i 64. odnose, posebno u području pružanja usluga, na ukidanje državnih mjera, ta okolnost ne dozvoljava da se umanjí općenitost odredaba članka 59. koji u pogledu podrijetla prepreka koje se trebaju ukloniti ne pravi nikakvu razliku.
  - 21 Nadalje, nesporno je da se što se tiče nesamostalnog rada članak 48. o ukidanju svake diskriminacije na temelju državljanstva proteže i na ugovore i na pravila koja ne donose tijela javne vlasti.
  - 22 Stoga članak 7. stavak 4. Uredbe br. 1612/68 predviđa da se zabrana diskriminacije primjenjuje na ugovore i druge kolektivne propise o radu.
  - 23 Aktivnosti iz članka 59. ne razlikuju se od onih iz članka 48. po svojoj prirodi nego samo po činjenici da obavljanje tih aktivnosti nije uređeno ugovorom o radu.
  - 24 Samo ta razlika ne može opravdati uže tumačenje područja primjene načela slobode koje se osigurava.

- 25 Iz toga proizlazi da nacionalni sud, radi ocjene valjanosti ili učinaka odredbe iz pravila sportske organizacije, može uzeti u obzir odredbe članka 7., 48. i 59. Ugovora.
- 26 Nacionalni sud zatim upućuje pitanje kojim pita u kojoj se mjeri pravilo nediskriminacije može primijeniti na pravne odnose nastale u okviru aktivnosti sportskog saveza koji djeluje na svjetskoj razini.
- 27 Od Suda se također traži da utvrdi može li pravna situacija biti drukčija već prema tome održava li se sportsko natjecanje na području Zajednice ili izvan tog područja.
- 28 Zbog svoje obvezujuće prirode pravilo nediskriminacije primjenjuje se na ocjenu svih pravnih odnosa uvijek kada se ti odnosi, zbog mjesta na kojem su nastali ili zbog mjesta na kojem proizvode svoje učinke, mogu smjestiti na područje Zajednice.
- 29 Na nacionalnom sudu je da lokaciju ocijeni s obzirom na okolnosti svakog pojedinačnog slučaja i da u pogledu pravnog učinka tih odnosa donese zaključke o eventualnoj povredi pravila nediskriminacije.
- 30 Naposljetku, nacionalni je sud uputio pitanje kojim se pita proizvode li članak 59. prvi stavak i eventualno članak 7. prvi stavak Ugovora izravne učinke na pravni poredak država članica.
- 31 Kako je to prethodno navedeno, članak 59. ima za cilj u sektoru pružanja usluga zabraniti, između ostalog, svaku diskriminaciju na temelju državljanstva pružatelja usluga.
- 32 Pravilo o nediskriminaciji koje je u članku 7. formulirano za opće područje primjene Ugovora provedeno je člankom 59. u sektoru pružanja usluga i člankom 48. u sektoru zaposlenih radnika.
- 33 Kako je to već presuđeno (presuda od 3. prosinca 1974. u predmetu C-33/74, Van Binsbergen), članak 59. uključuje, po isteku prijelaznog razdoblja, bezuvjetnu zabranu koja u pravnom poretu svake države članice sprječava, što se tiče pružanja usluga – i kada je riječ o državljanima država članica – nametanje prepreka ili ograničenja na temelju državljanstva pružatelja usluga.
- 34 Stoga na upućeno pitanje valja odgovoriti da članak 59. prvi stavak, u dijelu u kojem se odnosi na ukidanje svake diskriminacije na temelju državljanstva, po isteku prijelaznog razdoblja pojedincima svakako daje prava koja su nacionalni sudovi dužni štiti.

Troškovi

- 35 Troškovi Komisije Europskih zajednica koja je Sudu podnijela očitovanja, ne nadoknađuju se.

36 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog, Sud,

o pitanjima koja mu je uputio Arrondissementsrechtbank u Utrechtu (Okružni sud), odlučuje:

- 1. Uzimajući u obzir ciljeve Zajednice, bavljenje sportom potpada pod pravo Zajednice samo ako ono predstavlja gospodarsku djelatnost u smislu članka 2. Ugovora.**
- 2. Zabrana diskriminacije na temelju državljanstva utvrđena člancima 7., 48. i 59. Ugovora ne odnosi se na sastav sportskih timova, osobito onih nacionalnih, jer je formiranje tih timova pitanje koje se odnosi isključivo na sport i kao takvo nema nikakve veze s gospodarskom djelatnošću.**
- 3. Zabrana te diskriminacije ne odnosi se samo na djelovanje tijela javne vlasti nego se proteže i na pravila druge naravi kojima se kolektivno uređuje nesamostalni rad i pružanje usluga.**
- 4. Pravilo nediskriminacije primjenjuje se na ocjenu svih pravnih odnosa uvijek kada se ti odnosi, zbog mjesta na kojem su nastali ili zbog mjesta na kojem proizvode svoje učinke, mogu smjestiti na područje Zajednice.**
- 5. Članak 59. prvi stavak, u dijelu u kojem se odnosi na ukidanje svake diskriminacije na temelju državljanstva, po isteku prijelaznog razdoblja pojedincima svakako daje prava koja su nacionalni sudovi dužni štiti.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 12. prosinca 1974.

[Potpisi]